

Më në brendësi

Ministri i Jashtëm kinez Yang Jiechi në Shqipëri

Shqipëri-Kinë, nënshkruhet marrëveshja për turizmin

f 2

**Intervistë me ministrin e Jashtëm të Shqipërisë
Edmond Haxhinasto**

f 6

Ripranimi i Kinës në OKB dhe Shqipëria

**40 vjet Republikë Popullore e Kinës në gjirin
e kombeve**

f 8

Shqipëria – një dashuri e re mesdhetare

**Mbi vizitën e grupit të parë turistik nga RP e Kinës në
Shqipëri e Kosovë**

f 16

CRI, ndihmesë për marrëdhëniet shqiptaro-kineze

f 34

“Udhëtimi i kungfusë përmes Kinës 2011”

f 36

**Intervistë me zotin Martin Leka, zv.drejtor i
Përgjithshëm i RTSh-së**

f 39

Intervistë me gazetarin e RTSH-së Gazmend Agaj

f 42

Ministri i Jashtëm kinez Yang Jiechi në Shqipëri

**Shqipëri-Kinë, nënshkruhet
marrëveshja për turizmin**

Për të vendosur një bashkëpunim të ri me Shqipërinë në këtë shekull të ri dhe për të ritheksuar ndjenjat e miqësisë të popullit kinez për popullin shqiptar, më 3 dhe 4 gusht 2011 ministri i Jashtëm i Kinës Yang Jiechi zhvilloi një vizitë zyrtare në Tiranë. Takimin e parë në Shqipëri numri një i diplomacisë kineze e pati me zëvendëskryeministrin dhe ministrin e Jashtëm Edmond Haxhinasto.

Pas takimit të dy ministrat firmosën "Marrëveshjen e bashkëpunimit në fushën e turizmit".

Në një konferencë të përbashkët shtypi z. Haxhinasto tha se klima e shkëlqyer e marrëdhënieve politike duhet përkthyer edhe në marrëdhënie të fuqishme ekonomike ndërmjet të dy vendeve: "Kemi identifikuar fushat e bashkëpunimit, si energjia, infrastruktura, burimet natyrore dhe turizmi, si edhe kemi mekanizmat se si të kemi një bashkëpunim efikas".

"Republika e Shqipërisë," vijoi kreu i diplomacisë shqiptare, "e shikon me shumë respekt rritjen ekonomike dhe të statusit të Kinës në arenën ndërkombëtare, reformën në Këshillin e Sigurimit, rajonin, si edhe për Kosovën. Kemi vendosur që bashkëpunimi të jetë i niveleve më të larta".

I pyetur për heqjen e vizave për shtetasit kinezë, ministri Haxhinasto tha se Shqipëria mbështet lëvizjen e lirë të njerëzve:

"Për momentin kemi thjeshtuar marrjen e vizave nga shtetasit kinezë dhe jemi në rrugë të mbarë për heqjen e tyre".

Ndërsa ministri i Jashtëm i Kinës Yang Jiechi tha se populli kinez ushqen ndjenja miqësore ndaj popullit shqiptar. "Duam një bashkëpunim të ri me Shqipërinë në rrethana të reja. Sot kemi shkëmbyer mendime për thellimin e bashkëpunimit, edhe të atij në arenën ndërkombëtare. Jam i kënaqur që zoti Haxhinasto ka pranuar ftesën time për të vizituar Kinën," u shpreh z. Yang.

Ai shtoi se "pala kineze do të inkurajojë biznesin kinez të investojë në infrastrukturë, burime natyrore dhe

energji, por edhe në fusha të tjera. Ramë dakord të çojmë përpara bashkëpunimin midis dy ministrive të jashtme, por edhe bashkëpunimin në fushën e kulturës, arsimit dhe turizmit.”

Ministri Yang përshëndeti zhvillimin ekonomik e shoqëror të Shqipërisë dhe shprehu mbështetjen për integrimin e Shqipërisë në BE, si edhe vlerësimin për rolin e Shqipërisë në misionet ndërkombëtare dhe për ruajtjen e paqes në rajon.

Në vazhdim të vizitës së tij ministri i Jashtëm i Kinës Yang Jiechi takoi presidentin e Republikës Bamir Topi, kryetaren e Kuvendit Jozefina Topalli dhe kryeministrin Sali Berisha.

Gjatë takimit të krerëve të shtetit

shqiptar me kryediplomatën kinez, vizita e tij u cilësua si një kontribut i madh në zhvillimin e marrëdhënieve midis Republikës së Shqipërisë dhe Republikës Popullore të Kinës.

Presidenti Topi vlerësoi faktin se bashkëpunimi ekonomik mes dy vendeve ka qenë në nivele të kënaqshme dhe se Republika Popullore e Kinës është një ndër partneret kryesore tregtare të Shqipërisë.

Gjatë takimit me kryeparlamentaren Jozefina Topalli ministri Yang tha se marrëdhëniet miqësore mes dy vendeve janë një pasuri e çmuar për thellimin e bashkëpunimit ekonomik. "Në dhjetëvjeçarin e dytë të shekullit të 21-të marrëdhëniet tona do të arrijnë një pikë kulmore," shprehu besimin e vet z. Yang.

Ndërsa kryeministri Berisha, duke vënë në dukje pozicionin e favorshëm gjeografik të Shqipërisë, u shpreh i gatshëm të mbështesë krijimin e një zone të lirë për investimet kineze, si dhe inkurajoi investimet në infrastrukturën portuale.

Ministri Yang Jiechi theksoi nga ana e tij rëndësinë e forcimit të mëtejshëm të bashkëpunimit politik, ekonomik,

kulturor dhe në fusha të tjera me interes të përbashkët dhe siguroi se qeveria kineze synon jo vetëm që të forcohet më tej miqësia tradicionale midis dy popujve, por edhe që këto marrëdhënie të mbështeten në një partneritet me përfitime të ndërsjella.

Në takime u fol edhe për situatën në rajon, e veçanërisht në Kosovë. Ministri Yang u shpreh se qeveria kineze i ndjek me vëmendje zhvillimet në Kosovë dhe se Kina është për një zgjidhje të përshtatshme me dialog dhe në bazë të rezolutave të OKB-së. Ai gjithashtu mbështeti dialogun Kosovë-Serbi.

Pritet që vizita e ministrit të Jashtëm të Kinës Yang Jiechi të pasohet me një thellim shkëmbimesh të niveleve të larta dhe një intensifikim të bashkëpunimit shumëplanësh ndërmjet të dy vendeve.

Intervistë me ministrin e Jashtëm të Shqipërisë Edmond Haxhinasto

Z. Haxhinasto, çfarë projektesh konkrete u diskutuan me palën kineze?

Me palën kineze diskutuam për shumë aspekte të marrëdhënieve dypalëshe, që nga forcimi i bashkëpunimit në fushën politike, shkëmbimet në nivelet më të larta të qeverisë dhe të shtetit, për shkëmbimin e diplomatëve, specialistëve dhe përfaqësuesve të administratës etj.

Gjithashtu e fokusuam vëmendjen në çështjet e bashkëpunimit ekonomik, ku ekzistojnë mundësi të mëdha midis dy vendeve tona. Në këta dhjetë vjetët e fundit ka pasur një rritje 46 herë të vëllimit të shkëmbimeve midis dy vendeve dhe prirja është mjaft pozitive.

Konkretisht, për fushat që kemi identifikuar, mund të them se janë ato të energjisë, të infrastrukturës, të burimeve e pasurive natyrore, të pjesëmarrjes në parqet industriale dhe gjithashtu edhe në fushën e turizmit.

Këto janë fushat, por sigurisht kemi identifikuar edhe mjetin apo mekanizmin me anën e të cilit do t'i realizojmë këto projekte. Dhe kjo do të bëhet së pari

duke krijuar mundësitë për bizneset e secilit vend që ta njohin më shumë njëri-tjetrin nëpërmjet forumeve të biznesit, nëpërmjet takimeve dhe shkëmbimeve të ndryshme. Një rol të rëndësishëm do të luajë gjithashtu edhe mbledhja e komisionit të përbashkët ekonomik midis dy vendeve, për të cilin shumë shpejt ne do të kemi një datë për ta realizuar.

Jam i bindur që vizita e ministrit të Jashtëm të Republikës Popullore të Kinës do të jetë një impuls shumë i rëndësishëm për të gjithë këtë arsenal e potencial të madh në marrëdhëniet ndërmjet dy vendeve.

Çfarë parashikon marrëveshja për turizmin?

Ka një gamë të gjerë problematike, e cila shkon që nga shkëmbimi i

informacionit të cilësia e shërbimeve turistike, të garancitë e ndryshme që jepen për turistët, të nevojës për ta njohur më shumë njëri-tjetrin, për të njohur dhe vlerësuar trashëgimitë e jashtëzakonshme kulturore që kanë të dy vendet tona, me qëllim që ato të jenë në funksion të shërbimit turistik.

Ripranimi i Kinës në OKB dhe Shqipëria

**40 vjet Republikë Popullore e Kinës
në gjirin e kombeve**

**Leftion Peristeri
Çang Çuo**

Sivjet kremtohet 40-vjetori i ripranimit të Kinës në Organizatën e Kombeve të Bashkuara. Për të arritur deri te ajo ditë e 25 tetorit të vitit 1971 u deshën përpjekje të gjata diplomatike, ku Shqipëria luajti një rol të rëndësishëm. Sot, kur kanë kaluar katër dhjetëvjeçarë nga kjo ngjarje me mjaft rëndesë në historinë

e botës moderne, diplomatë, historianë e gazetarë shqiptarë e kinezë bëjnë një analizë të faktorëve që çuan

në këtë ripranim dhe të barrës së madhe që mbajti Shqipëria e vogël me qëllim që Republika Popullore e Kinës të

zinte vendin që i përkiste në “Pallatin e xhamtë” në Nju-Jork.

Histori

Republika e Kinës ishte një nga themelueset e Kombeve të Bashkuara dhe një anëtare e përhershme e Këshillit të Sigurimit të OKB-së që nga krijimi i tij në vitin 1945. Në vitin 1949 Partia Komuniste e Kinës mori pushtetin në Kinën kontinentale dhe shpalli themelimin e Republikës Popullore të Kinës, si edhe zëvendësimin e qeverisë së Republikës së Kinës. Kjo e fundit u tërhoq në ishullin e Tajvanit.

Deri në vitin 1991 e ashtuquajtura “Republikë e Kinës” ka pretenduar vazhdimisht se është pikërisht ajo përfaqësuesja e ligjshme e Kinës dhe në vitet '50 - '60 Shtetet e Bashkuara

dhe vendet aleate të saj i përkrahnin këto pretendime.

Duke qenë se Republika Popullore e Kinës ishte një aleat i Bashkimit Sovjetik, ShBA-ja u përpoq të ndalonte bllokun komunist të merrte një vend tjetër në Këshillin e Sigurimit të OKB-së. Për të protestuar rreth përjashtimit të Kinës, përfaqësuesit sovjetikë bojkotuan OKB-në nga janari deri në gusht të vitit 1950. Duke nisur nga vitet '60 e në vazhdim, vendet mike të Republikës Popullore të Kinës, të drejtuara nga Shqipëria, propozuan një

rezolutë në Asamblenë e Përgjithshme të Kombeve të Bashkuara, për transferimin e vendit të Republikës së Kinës te Republika Popullore e Kinës.

Çdo vit Shtetet e Bashkuara ishin në gjendje të siguronin një shumicë votash për ta bllokuar këtë rezolutë. Siç përmend edhe z. Behar Shtylla, ish-ministër i Jashtëm i Shqipërisë dhe më pas ambasador në Kinë, përjashtimi i Kinës kishte ardhur për shkak të ShBA-së, e cila “ishte duke ndjekur një politikë armiqësore” ndaj Pekinit dhe kishte shpikur “konceptin absurd të dy Kinave”.

Por me shtimin e organizatave çlirimtare në Azi, Afrikë dhe Amerikën Latine, shumë vende fituan pavarësinë. Kështu, disa prej këtyre shteteve të reja afrikane dhe vendet

socialiste të Evropës Lindore, mes të cilave edhe Shqipëria, përkrahën ripranimin e Kinës në OKB. Njëkohësisht, dëshira e administratës së Niksonit për të përmirësuar

marrëdhëniet me Pekinin dhe për të baraspeshuar kontrollin e Bashkimit Sovjetik mbi Kinën e zbehën vullnetin amerikan për të mbështetur Tajvanin.

Lidhur me këtë profesor i historisë në Universitetin e Tiranës Petrit Nathanaili thotë: “Kundërshtarët më të mëdhenj të pranimit të

Kinës në OKB, sikundër Shtetet e Bashkuara të Amerikës, nuk ishin më të tillë. Kishin filluar të ndryshonin marrëdhëniet midis Kinës dhe SHBA-së. Kjo hapje e Kinës ndaj politikës amerikane dhe ndaj rolit të saj ndërkombëtar do të shprehej me një prani të re të Kinës në OKB. Detyrimisht që këto ishin rrethanat që peshuan shumë në miratimin përfundimtar të rezolutës që paraqiti qeveria shqiptare për të pranuar Kinën.”

Si rezultat i këtyre prirjeve, më 25 tetor 1971 u miratua nga Asambleja e

Përgjithshme e Kombeve të Bashkuara Rezoluta 2758, që tërhoqte njohjen e Tajvanit dhe njihte Republikën Popullore të Kinës si qeverinë e vetme të Kinës. Rezoluta deklaronte se "përfaqësuesit e qeverisë së Republikës Popullore të

Kinës janë përfaqësuesit e vetëm të ligjshëm të Kinës në Kombet e Bashkuara".

Lidhur me ndikimin që pati kjo ngjarje për Kinën e për mbarë botën, drejtori i Institutit të Çështjeve Ndërkombëtare të Kinës Qu Xing thotë: “Pas ripranimit të Kinës në OKB, vendi ndryshoi, OKB-ja ndryshoi dhe gjithashtu gjithë bota ndryshoi. Sigurisht ndryshimet ishin për mirë. Lidhur me Kinën, u shtuan mundësitë për të zhvilluar diplomacinë. Tani OKB-ja mund të

dëgjonte zërin e vendeve në zhvillim, të vendeve aziatike, afrikane, latine-amerikane. Prandaj mendoj se Kina s'mund të veçohej nga OKB-ja dhe OKB-ja s'mund të veçohej nga Kina.”

Roli shqiptar

Me shumë ngjarje në marrëdhëniet shqiptaro-kineze emri i Reiz Maliles, ish-ambasador në Pekin e në OKB dhe ish-ministër i Jashtëm i Shqipërisë, është i lidhur drejtpërdrejt. Ai ishte i pari diplomat shqiptar që kërkoi njohjen e Republikës Popullore të Kinës nga Shqipëria. Kështu, në vitin 1949, ai

i dorëzoi përfaqësuesit kinez në Moskë notën e njohjes të qeverisë shqiptare. Në mënyrë këmbëngulëse që nga viti 1956 ai ka qenë i pari zyrtar shqiptar që ka kërkuar vendosjen e marrëdhënieve me Republikën Popullore të Kinës. Reiz Malile ishte ideatori i rezolutës nr. 2758 për ripranimin e Kinës në OKB.

Shqipëria dhe Kina vendosën marrëdhënie diplomatike më 23 nëntor të vitit 1949, vit që përkon edhe me fillimin e marrëdhënieve miqësore

midis dy vendeve. Më pas Shqipëria dha kontributin e saj për ripranimin e Kinës në OKB. Në sesionin e 26-të të Asamblesë së Përgjithshme të OKB-së Shqipëria mbajti përgjegjësinë e debatit si vend propozues i rezolutës.

Përfaqësuesi që do të bënte debat, ishte zv.ministri i Jashtëm i Shqipërisë i asaj kohe Reiz Malile. Ai ka botuar një libër kujtimesh për këtë moment historik. Miku i mirë i Maliles, gazetari i Agjencisë

kineze të
Lajmeve
“Xinhua”
W a n g
Hongqi,
e k a
përkthyer
këtë libër.
Z. Wang

thotë: “Kur e takova Malilen, ai më dha një libër me kujtimet e tij për punën e bërë nga Shqipëria për ripranimin e Republikës Popullore të Kinës në OKB. Malile më tha se ishte studiuar në anë të ndryshme çështja e ripranimit të Kinës në OKB. Pala shqiptare kishte hartuar programin dhe strategjinë. Malile

ia paraqiti rezolutën ambasadorit të atëhershëm të Kinës në Shqipëri, Liu Zhen Hua, i cili më pas ia përcolli Pekinit. Qeveria kineze kthehu përgjigje pozitive për rezolutën e paraqitur dhe për masat e marra nga Shqipëria. Pastaj u bënë shumë përgatitje, madje, edhe gjatë rrugës për në sesion, Malile dhe anëtarët e tjerë

të delegacionit shqiptar përgatiteshin për debatin.”

Ish-ambasadori i Kinës në Shqipëri, Fang Chengzuo, që në atë kohë përgjigjej për përkthimin e dokumenteve nga shqipja në gjuhën kineze dhe anasjelltas, ndërmend: “Nga viti 1963 Shqipëria, si një vend anëtar i OKB-së, propozoi ripranimin e Kinës në OKB. Vit pas viti ajo luftoi në rrugë diplomatike për këtë gjë. Më 25 tetor të vitit 1971 u miratua me 76 vota pro, 35 kundër dhe 17 abstenime rezoluta e propozuar nga 23 vende. Domethënë, me dy tretat e votave pro, Kina u ripranua në OKB.”

40 vjet më pas

Sot, 40 vjet pas kësaj ngjarjeje të madhe për kombin kinez, vlen të kujtohet edhe një herë ai çast historik për të cilin ndihmesë ka dhënë edhe Shqipëria. Kur kanë kaluar kaq shumë vite, protagonistët e kohës dhe ekspertët e çështjeve diplomatike janë të dyzuar rreth asaj se cilat ishin rrethanat historike në të cilat erdhi ky vendim i Asamblesë së Përgjithshme të Kombeve të Bashkuara dhe cili ishte roli i vërtetë i Shqipërisë për këtë zhvillim me peshë historike. Ishte

një sukses i veçantë i diplomacisë modeste shqiptare apo Lufta e Ftohtë e kishte detyruar ShBA-në të

ndryshonte strategji në përballjen me Bashkimin Sovjetik, duke u afruar vetë me Pekinin?

Leonidha Mërtiri, drejtor për Azinë dhe Oqeaninë në Ministrinë e Punëve të Jashtme të Shqipërisë, shprehet se ndihma e Shqipërisë për rikthimin e Kinës në OKB ishte e jashtëzakonshme dhe jep gjykimin e vet për pse-në e kësaj ndihme: “Shqipëria dha kontributin e vet në këtë drejtim dhe kjo kishte arsyet e veta. Mendoj që emërues i tyre ishte besimi që Kina do të luante një rol të rëndësishëm në ruajtjen e paqes dhe lirisë në të gjitha vendet. Kina

përfaqësonte më së miri interesat e vendeve anëtare të OKB-së për ruajtjen dhe forcimin e paqes e të sigurisë në botë.”

Agim Nesho, ish-ambasador i Shqipërisë në Kombet e Bashkuara, thotë se paraqitja e rezolutës nga Shqipëria nuk lidhej vetëm me kushtet e mirëkuptimit ideologjik, por edhe me realitetin de facto që ishte krijuar në OKB, pa harruar edhe hovin ekonomik të Kinës në ato vite.

“Ky pranim nuk vinte vetëm nga dëshira dhe mirënjohja për kontributet e popullit kinez ndaj popullit shqiptar dhe ngaqë Kina kishte kohë që po ndihmonte Shqipërinë, por rridhte dhe nga ai realitet objektiv që shumë shtete të botës mendonin se një fuqi e tillë botërore duhej të kishte vendin e vet në OKB, në një organizatë që vendoste për fatet

e sigurisë dhe për ekuilibrat e pranueshëm botërorë,” mendon Nesho. Sipas tij, ripranimi i Kinës në OKB vinte gjithashtu si rrjedhojë e ndërgjegjësisë ndërkombëtare se “përrjashtimi i një superfuqie të tillë, në Lindje dhe në zhvillim, do të ishte një fakt që do të dëmtonte dhe atë politikë botërore që bëhej nëpërmjet një organizmi siç ishin edhe Kombet e Bashkuara.”

Shqipëria dhe Kina sot

Shqipëria sot është një partner bashkëpunimi i Kinës edhe në arenën ndërkombëtare. Sipas z. Mërtiri, qeveria shqiptare përkrah reformën e plotë

të Këshillit të Sigurimit të OKB-së: “Shqipëria mbështet zgjerimin e Këshillit të Sigurimit për të siguruar një përfaqësim rajonal më të madh, por edhe një mundësi më të madhe për vendet anëtare të OKB-së për të shërbyer në Këshillin e Sigurimit. Ne mbështesim zgjerimin e anëtarësisë së Këshillit të Sigurimit në mënyrë të matur dhe të arsyeshme.”

Sipas ish-ambasadorit Nesho, marrëdhëniet e mira të bashkëpunimit ekonomik midis dy vendeve duhet të pasohen edhe nga bashkëpunimi në arenën ndërkombëtare.

“Shqipëria shikon te Kina një vend mik, një fuqi gjithmonë në rritje me një peshë të madhe botërore dhe në zhvillimet e ardhshme të komunitetit ndërkombëtar,” shton Nesho.

Sot Shqipëria e vlerëson objektivisht punën e bërë për

ripranimin e Kinës në OKB para 40 vjetëve, ndërsa kombi kinez e mban gjithherë në kujtesën e vet historike përkrahjen e saj në këtë çështje. Siç shprehet edhe prof. Nathanaili: “Qeveria shqiptare e asaj kohe bëri një luftë të vazhdueshme për gati dhjetë vjet në Asamblenë e Kombeve të Bashkuara për të mbrojtur interesat e Kinës dhe për këtë Kina ka qenë gjithnjë mirënjohëse.”

Ndërsa gazetari i “Xinhua”-së Wang Hongqi kujton në fund fjalët e udhëheqësit të madh kinez Mao Ce Dun: “Vendet e Botës së Tretë (vendet në zhvillim), duke përfshirë Shqipërinë, e çuan Kinën në OKB. Populli kinez nuk do ta harrojë ndihmesën e dhënë nga Shqipëria për ripranimin e Kinës në OKB”.

Shqipëria – një dashuri e re mesdhetare

Mbi vizitën e grupit të parë turistik nga RP e Kinës në Shqipëri e Kosovë

Zhai Huailu

Pas nënshkrimit të marrëveshjes turistike Kinë-Shqipëri në vigjilje të 40-vjetorit të ripranimit të Kinës në OKB, në ditët e Festës Kombëtare të Kinës Shqipëria dhe Kosova pritën grupin e parë turistik kinez.

“Kemi ardhur për miqësi e nostalgji”

Ky ishte një grup turistik shumë profesional, sepse gjatë viteve të fundit disa nga anëtarët e tij kanë shkuar në

më se 40 vende të pesë kontinenteve të botës. Përveç ShBA-së, Kanadasë, Rusisë, vendeve të Evropës Perëndimore etj., ata kanë bërë turizëm edhe në vende të largëta, si në Brazil e Argjentinë të Amerikës Latine; në vende afrikane si Egjipti, Kenia, Mauriciusi, Afrika e Jugut etj., e madje edhe në Polin Jugor. Pjesëtarët e këtij grupi kanë profesione të ndryshme, por ajo që i bashkon, është se zgjedhën Shqipërinë dhe Kosovën si vende destinacioni për turizëm për arsye se moshë e tyre mesatare është mbi 50 vjeç dhe kanë parë shumë filma të vjetër shqiptarë, të cilët u kanë lënë mbresa të paharrueshme dhe kanë bërë që të ndiejnë nostalgji për Shqipërinë e për shqiptarët.

Ambasadori i Shqipërisë në Kinë Kujtim Xhani i kushtoi një rëndësi të madhe vizitës së parë në Shqipëri të një grupi turistik nga RP e Kinës, duke vënë në dijeni për këtë Ministrinë shqiptare të Turizmit, Kulturës, Rinisë dhe Sporteve, e cila nga ana e saj gjithashtu shfaqti interes të veçantë për këtë tur.

Kështu, më 1 tetor në mëngjes, pas arritjes në Shqipëri, grupi u prit nga zv.ministrja e Turizmit, Kulturës, Rinisë dhe Sporteve, znj. Suzana Turku, në selinë e kësaj ministrie. Znj. Turku e nisi pritjen me këngën kineze “Lindja është e kuqe” e me të u bashkuan gjithë të tjerët, duke krijuar një atmosferë shumë të ngrohtë e miqësore pikërisht kur Kina kremtonte me madhështi festën kombëtare. Duhet thënë se jo vetëm që

ne presim që të vijnë dhe të na vizitojnë sa më shumë kinezë pas nënshkrimit të marrëveshjes për turizmin", u shpreh znj. Turku. Ajo bëri të ditur se nga viti në vit është rritur shumë numri i turistëve të huaj që kanë vizituar Shqipërinë: "Në vitin 2005 ne kishim 500 mijë turistë të

znj. Turku njih shumë mirë mjaft këngë kineze, por edhe se filmi në të cilin ka interpretuar ajo, "Guximtarët", është shumë i njohur në Kinë, çka bëri që mes saj e grupit të krijohet një marrëdhënie e ngrohtë respekti e nostalgjie. Pas këngës së njohur kineze sërish të gjithë kënduan së bashku edhe këngën nga filmi shqiptar "Ngadhënjim mbi vdekjen".

Në këtë takim të ngrohtë znj. Suzana shprehu kënaqësinë që pret për herë të parë një grup turistësh kinezë pas nënshkrimit disa muaj më parë të marrëveshjes për turizmin midis qeverisë shqiptare dhe asaj të Republikës Popullore të Kinës. "Më vjen mirë që u bëtë një grup shumë i mirë dhe që zgjodhët Shqipërinë për të parë nga afër gjërat e bukura që ka ky vend. Tani

huaj, ndërsa këtë vit kishim gati 3 milionë të tillë. Sigurisht që kjo rritje ka ardhur nga një bashkëpunim midis shteteve e agjencive turistike dhe përmirësimit të dukshëm të infrastrukturës. Turistët e huaj mund të shohin në Shqipëri monumentet e kulturës, parqet, si edhe bregdetin e mrekullueshëm."

Ndërsa përfaqësuesja e grupit të turistëve kinezë, menazherja e përgjithshme e kompanisë CICC Feng Danyun, në emër të tyre shprehu lumturinë që ndodheshin në Shqipëri dhe që janë grupi i parë turistik nga Kina që vjen për të vizituar mrekullitë që ofron ky vend. Më tej ajo tha: "Ne jemi rritur me filmat shqiptarë dhe kemi jetuar në kohën shumë miqësore midis Kinës e Shqipërisë. Kemi nostalgji për Shqipërinë

dhe e kemi ndier këtë miqësi midis dy popujve qysh në moshën e fëmijërisë.” Znj. Feng ka një mike shumë të ngushtë që ka punuar mjaft vjet në Shqipëri. Prandaj ajo tha: “Ne kemi ardhur nga miqësia dhe nostalgjia për Shqipërinë ”

Gjatë takimit në Ministrinë e Turizmit, Kulturës, Rinisë dhe Sporteve

të Shqipërisë u shkëmbyen edhe dhurata shumë të çmuara ndërmjet turistëve kinezë dhe zv.ministres Turku.

Po më 1 tetor në mbrëmje, në ditën e Festës Kombëtare të Kinës, ambasadori kinez në Shqipëri Wang Junling shtroi në bar-restorant-lulishte “1 Maji” një darkë me kuzhinë kineze

për nder të grupit, duke i shprehur mirëseardhjen për turizëm në Shqipëri dhe duke e njohur me pikat turistike dhe peizazhet e bukura, si dhe me historinë e lashtë të Shqipërisë.

Pas darkës, anëtarët e grupit, të tërhequr nga muzika dhe vallet popullore shqiptare, u përfshinë në radhët e valltarëve, duke kërcyer e duke u kënaqur bashkë me ta.

Njohja e mëtejshme me historinë e lashtë të Shqipërisë

Grupi i turistëve kinezë e nisi turin e vet në Shqipëri me vizitën në qytetin e Krujës, vendlindjen e heroit kombëtar të shqiptarëve, Skënderbeut. Aty grupin e priti drejtori i Muzeve të Krujës Medi Hafizi, i cili shërbeu vetë si ciceron në Muzeun Etnografik Mesjetar dhe në Muzeun Historik të Skënderbeut.

Në Muzeun Etnografik grupi njohu nga afër mënyrën e jetesës së familjes shqiptare, doket dhe zakonet e lashta, kurse gjatë vizitës në Muzeun Historik mësoi për bëmat legjendare të Skënderbeut, si dhe për historinë e luftës heroike të popullit shqiptar me të në krye kundër pushtuesve të huaj.

Në qytetin e Shkodrës, djepi i kulturës shqiptare, anëtarët e grupit vizituan kalanë e Rozafës. Ata mësuuan gjithashtu se Shkodra ka qenë një nga qendrat më të

rëndësishme të qytetërimit të lashtë ilir, e themeluar prej fisit të labeatëve në fillim të mijëvjeçarit të fundit para erës sonë.

Turi i turistëve kinezë vazhdoi më pas në qytetin më të madh bregdetar shqiptar, në Durrës, një nga qendrat më të mëdha arkeologjike të vendit. Aty ata vizituan amfiteatrin, murin rrethues të kalasë, Torrën Veneciane etj., dëshmi të këtij qyteti të rëndësishëm të Mesdheut antik dhe mesjetar.

Ndërsa në qytetin-muze të Beratit, që quhet “qyteti i një mijë e një dritareve” dhe që mbrohet nga UNESCO-ja si pasuri kulturore e njerëzimit, ata

u njohën me karakteristikat e këtij qyteti të lashtë 2400-vjeçar dhe me shtëpitë e vjetra të trashëguara brez pas brezi. Në një bar-restorant aty turistët kinezë u njohën me kuzhinën dhe ushqimet karakteristike shqiptare, duke kënduar së bashku me pronarin këngë shqiptare në gjuhën kineze e atë shqipe. Pronarit iu mbushën sytë me lot nga mallëngjimi dhe emocioni i jashtëzakonshëm, sepse ai nuk e priste që miqtë nga vendi i largët t’i njihnin këngët shqiptare e madje t’i këndonin ato edhe në gjuhën shqipe.

Në Parkun Arkeologjik të Apolonisë,

vitrinës së turizmit kulturor në Shqipëri, grupi mësoi se ky qytet antik i themeluar në shekullin e 7-të para erës sonë ishte ndër më të mëdhenjtë në pellgun e Adriatikut. Ai e ruajti madhështinë e vet edhe në periudhën romake. Shkolla apoloniane e arteve të bukura ishte me famë në të gjithë botën antike.

Parku Kombëtar i Butrintit, i shpallur nga UNESCO-ja si trashëgimi botërore, është një nga pasuritë më të mëdha e me vlerat më të rralla që gëzon

Shqipëria. Të gjitha pikat arkeologjike të Butrintit, si faltorja e shekullit të 4-t para

erës sonë, teatri i shekullit të 3-të para erës sonë, banjat romake të shekullit të 2-të pas erës sonë, pagëzimorja e fillimit të shekullit të 6-të, shatërvani i shekullit të 2-të pas erës sonë etj., ngjallën interesin e madh të turistëve kinezë. Ata bënë një fotografi si hyjnesha e lashtë kineze me 1 mijë duar në shkallët e amfiteatrit të lashtë të Butrintit për të ruajtur kujtimet e tyre më të bukura nga kjo dëshmi e origjinës së lashtë shqiptare.

Kurse në një pasuri tjetër botërore të UNESCO-s, në Gjirokastrë, “qyteti i një mijë shkallëve”, me qindra shtëpi të stilit otoman, që quhet një qytet magjik me një të kaluar të lavdishme, anëtarëve të grupit turistik kinez iu kujtuan menjëherë dy vajzat heroina shqiptare që i kanë parë në filmin “Ngadhënjim mbi vdekjen”. Tarracat dhe kalaja e Gjirokastrës ishin kaq të njohura dhe kaq të afërta për ta.

Grupi shëtiti edhe në fshatin Voskopojë të Korçës, një vendbanim i hershëm që nga viti 1330, i ngritur në

një pllajë të bukur të rrethuar nga kodra të larta dhe pyje me pisha e bredha, ku vizitoi edhe një ndër kishat me afreske nga më të bukurat.

Të gjitha këto i dhanë grupit një njohuri të mëtejshme mbi historinë dhe kulturën e lashtë e të pasur shqiptare.

dhjetë vendeve më të mira që duhen vizituar në vitin 2011, ose nga gazeta e njohur "Financial Times", që e ka cilësuar si vendin me perspektivën me intriguese për turizmin këtë vit, dhe nga CNN-i, si një vend i bukur që nuk duhet

Një margaritar në Gadishullin Ballkanik

Klima, ajri dhe peizazhi janë nga më të paimagjinueshmet që njeriu ka parë, me monumente natyrore të shumta e të rralla, duke vërtetuar vlerësimet që ka marrë vendi i vogël ballkanik buzë deteve Adriatik e Jon nga udhëzues turistikë e medie prestigjioze botërore, si "Lonely Planet", udhërrëfyese më i njohur për turizmin në botë, që e ka shpallur Shqipërinë të parën në listën e

lënë pa u prekur nga afër.

... Është vërtet një vend interesant për t'u vizituar, ku rrinë bashkë deti dhe mali, lashtësia dhe moderniteti, gjallëria e qetësia, ku paradokset janë të zakonshme dhe ku turisti duhet të ketë me vete edhe skitë, edhe pajisjet e zhytjes në të njëjtën kohë, për të përshkuar këto kundërshti gjeografike brenda pak minutave...

Këto fjalë ngjajnë sikur dalin pikërisht edhe nga zemrat e këtyre turistëve të ardhur nga Kina e mbase nuk i përshtaten asnjë vendi më shumë sesa

Rivierës shqiptare e zonave rreth saj.

Pas vizitës në Vlorë, ku nga lartësia e lokalit të njohur të “Kus Babasë” grupi pa së largu pamjet e natës së këtij qyteti elegant, të zbukuruar nga bregdeti i thyer e gjithashtu i butë, radha i erdhi Parkut Kombëtar të Llogarasë, me pisha të gjelbra shumëvjeçare, ku grupi zbuloi edhe një sekret të krijuar pikërisht nga këto pisha. Aty, në një lokal në majë të malit, ata shijuan kosin karakteristik me arra dhe me mjaltë shqiptar. Gjatë vijimit të udhëtimit në Rivierë turistët u mahnitën nga panoramat e detit Jon,

me ujërat e kristalta, të ndërthurur me shkëmbinjtë dhe zhavorrin e imët. Pasi kaluan nëpër Dhërmi, Himarë etj., ndalesa e radhës ishte një lokal me burime të vrullshme me ujë të kulluar që rrëshqitnin pa pushim nga lart. Pastaj në një lokal të ndërtuar në pikën më të lartë në kalanë e Lëkurësit të Sarandës, pjesëtarët u kënaqën jo vetëm me gjithë pamjen e bukur të këtij qyteti bregdetar, që cilësohet si vendi me numrin më të madh të ditëve me diell në Mesdhe, por edhe me perëndimin shumë të bukur të diellit në det. Ndërsa

më në jug, në bar-restorantin “3 ishujt” në plazhin e Ksamilit, turistët kinezë kundruan me endje plazhin shumë të këndshëm me rërë të bardhë, ujin e kulluar e të kaltër të detit dhe tre ishujt

e vegjël të veshur me bimë e shkurre me gjelbërim të përhershëm, si dhe shijuan së tepërmi karkalecat e midhjet e Jonit.

Në “Syrin e kaltër”, i krijuar nga një burim me origjinë karstike në Malin e Gjerë, anëtarët e grupit sërish mbetën të magjepsur nga kontrasti mes blusë së ujit dhe së gjelbrës së pemëve të pasqyruara në të.

Grupi vizitoi edhe liqenin e bukur të Pogradecit dhe Drilonin me mjellmat e hijshme, që ka qenë vendpushimi i ish-liderit shqiptar, ku ata shijuan edhe peshkun e shijshëm të “gjolit”. Turin në

Shqipëri grupi e mbylli me ngjitjen me teleferik në malin e Dajtit, duke shijuar në fund gjithë pamjen e Tiranës, kryeqytetit të Shqipërisë

Mbresat e pashlyeshme prej mikpritjes shqiptare

Përveç historisë së pasur, kulturës karakteristike dhe panoramave të mrekullueshme natyrore, turistëve kinezë u la përshtypje të thellë edhe mikpritja e shqiptarëve të thjeshtë. Në Tiranë, në hotelin e vogël karakteristik “Nirvana”, pjesëtarët ndien një ngrohtësi familjare. Në Fier anëtarët e grupit kinez ishin mysafirë në shtëpinë e re të djalit të mikut shqiptar Vasillaq Zhaka, ku u pritën ngrohtësisht dhe shijuan me kënaqësi edhe ëmbëlsirat e përgatitura nga dora e zonjës së shtëpisë. Ndërsa në hotelin “Ambasador” në Ujin e Ftohtë në Vlorë anëtarëve të grupit iu ofrua një pritje e jashtëzakonshme nga pronarët e hotelit, për arsye se pronarja Yllka dhe një anëtare e grupit kishin një mikeshë të ngushtë të përbashkët shqiptare.

Në Sarandë, në dyqanin e suvenireve që mban emrin e qytetit, pronari Panajot Lula i dhuroi një çantë karakteristike shqiptare dhe kartolina me pamje të bukura të Sarandës anëtares së grupit që dinte mirë shqipen.

Gjatë rrugës, ndërtesat e ish-

Kombinatit të Tekstileve “Mao Ce Dun” në Berat dhe të ish-Kombinatit Metalurgjik të Elbasanit, ku kishin punuar për shumë vjet edhe miq të tyre, ishin kujtuese të paharrueshme të miqësisë midis dy popujve.

Teksa fotografonin gjatë rrugës një bunker të madh, turistëve kinezë u uruan me shëgë mirëseardhjen edhe një çift fshatarësh, që kishin gjetur një mënyrë origjinale për të vënë në shfrytëzim bunkerin, duke rritur aty gjela deti. Ndërsa duke kaluar nëpër fshatrat e Elbasanit dhe zbritën nga mikrobusi për ta blerë hurma të shijshme shqiptare, ata u ftuan si mysafirë në dy familje fshatare që shisnin fruta. Duke vizituar shtëpitë e tyre shumë të pastra dhe oborret me lule të bukura e me fruta të bollshme, miqtë nga Kina ndien nga afër mikpritjen e shqiptarëve të thjeshtë.

Përshtypjet e sugjerimet

Më 6 tetor në mëngjes, para largimit nga Shqipëria, zv.ministrja e MTKRS-së Suzana Turku dhe dy funksionarë të kësaj ministrie erdhën në hotel për ta përcjellë grupin.

Duke folur për përshtypjet e saj gjatë turit në Shqipëri, menazherja e përgjithshme e CICC-së dhe drejtore e degës së kësaj kompanie në Singapor, znj. Liu Jingsheng, tha: “Është një

nder i madh për grupin tonë prej dhjetë vetash që jemi grupi i parë turistik kinez në Shqipëri pas nënshkrimit të marrëveshjes Kinë-Shqipëri mbi turizmin. Megjithëse ditët për turizëm ishin të shkurtra dhe Shqipëria nuk është një vend i madh, ka një sipërfaqe vetëm 28 mijë kilometra katrorë, gjithçka që pamë i tejkaloi mjaft parashikimet tona. Ne nuk e dinim dhe nuk e kishim përfytyruar se Shqipëria ka një histori kaq të lashtë. Qysh në shekullin IV para erës sonë këtu kanë jetuar paraardhësit e shqiptarëve,

ilirët. Këtu ka burime shumë të pasura arkeologjike e historike; edhe romakët, osmanët etj. kanë lënë gjurmët e tyre duke shkelur këtë tokë të bukur. Ne pamë bukuritë e shumëllojshme dhe të jashtëzakonshme natyrore, si malet e gjelbra me pyje, liqenet e qeta me ujë të kulluar, detin e kaltër dhe lumenjtë, si dhe përrënjtë e burimet, plazhet e mrekullueshme dhe peizazhin e thyer. Pamë të gjitha llojet e florës e të faunës, pa humbur asgjë.” Duke iu përgjigjur pyetjes së korrespondentit të RJK-

së Gazmend Agaj mbi ndryshimet e turizmit në Shqipëri nga ai në vendet e tjera, ajo tha: “Në një vend me sipërfaqe jo të madhe, ne pamë një gërshetim kaq të mirë dhe një përzierje të këndshme të argëtimit, qetësisë, burimeve të mrekullueshme natyrore e arkeologjike të cilat ia vlen t’i vizitosh. Në bregun e detit e të liqenit ne pamë edhe kalanë e lashtë mijërvjeçare, si një shkrirje dhe një gërshetim kaq të përsosur të vendeve arkeologjike dhe të panoramave të mrekullueshme, të rralla

në botë.” “Neve, - tregoi znj. Liu, - na la përshtypje të thella fakti se kombi shqiptar është një komb me histori të lashtë dhe se, megjithëse Shqipëria është një vend i vogël, me popullsi të paktë dhe është pushtuar qysh në lashtësi nga fuqitë e mëdha e është shkelur nga agresorët duke vuajtur nga luftëra shumëvjeçare, përsëri populli shqiptar ruan akoma traditën e thjeshtësisë dhe të dashurisë, si dhe gjuhën e kulturën e vet. Gjatë turit ne u mirëpritëm në mënyrë të paplanifikuar

vende arkeologjike kanë histori të lashtë dhe janë ruajtur mirë. Kurse nga pamjet natyrore ajo vlerësoi në emër të grupit si shumë të bukura të gjitha panoramat bregdetare.

“Ne e quajmë

nga dy familje fshatare dhe kjo mikpritje e ngrohtë e fshatarëve shqiptarë na la mbresa të paharrueshme.”

Përshtypjet më të mëdha, rrëfeu në vijim znj. Liu, i kishin nga tre vendet arkeologjike të shpallura nga UNESCO-ja trashëgimi botërore. Sipas saj, këto

Shqipërinë një vend të çmuar për turizëm, që ka potencial të madh. Shpresojmë që të vijmë sa më shumë kinezë në të ardhmen për turizëm në Shqipëri,” përfundoi znj. Liu.

Ndërsa znj. Turku, pasi shkëmbeu mendime me turistët kinezë, u shpreh

se kishte interes të madh për të marrë opinionet e pjesëtarëve të këtij grupi dhe se kishte ndier kënaqësi kur kishte mësuar që këto opinione ishin mjaft pozitive dhe që mysafirët po largoheshin nga Shqipëria me mbresat më të mira.

Lidhur me drejtimit në të cilat po punon më shumë qeveria shqiptare

lidhur me turizmin, zv.ministrja deklaroi se turizmi tashmë në Shqipëri është kthyer në industri dhe përbën një nga përparësitë e qeverisë shqiptare, si një nga fushat që do t'i japë një zhvillim ekonomik vendit, ndaj, bëri të ditur ajo, po punohet në të gjitha drejtimet: në infrastrukturë, në përmirësimin e shërbimeve për turistët, që ata të gjejnë gjithçka u duhet në Shqipëri etj.

Për sa i përket potencialit të turizmit me burim Kinën, znj. Turku tha se ardhja e turistëve kinezë, ndonëse as këtë herë nuk ishte e rastësishme, në të ardhmen do të jetë edhe më e organizuar. Numri dy i turizmit shqiptar pret të ketë një bum vizitorësh nga Kina, dhe kjo jo vetëm nga

zhvillimi që ka marrë turizmi në Shqipëri, por edhe falë asaj miqësie të thellë e të sinqertë që ka ekzistuar dhe ekziston ndërmjet të dy popujve.

Para largimit nga Shqipëria, grupi i paraqiti edhe disa sugjerime zv.ministres Turku. Ata propozuan që të thjeshtohen procedurat për marrjen e vizave turistike; të krijohen linjat turistike ballkanike ose të përfshihet turizmi në Shqipëri në udhëtimet turistike të agjencive kineze në vende të evropiane; të promovohet turizmi

me çdo mënyrë, si me anën e filmave ose të dokumentarëve në internet, me veprimtari propaganduese të organizuara në qytetet e mëdha kineze, me bërjen të njohur të pikave arkeologjike dhe peizazheve të bukura në malet, lumenjtë, liqenet dhe detet e Shqipërisë në gazeta dhe në media të ndryshme etj. ose me broshura udhërrëfyese në gjuhën kineze për turizmin në Shqipëri. Gjithashtu ata sugjeruan të jepen për turistët e huaj shfaqje me këngë e valle popullore shqiptare, si edhe të organizohet edhe turizmi në fshat, që të kënaqen turistët me vjeljen e frutave të ndryshme të freskëta dhe njëkohësisht të shtohen të ardhurat e fshatarëve. Po ashtu, gjatë udhëtimit të shfaqen në mikrobuses ose autobus filma dhe këngë të vjetra

shqiptare të njohura në Kinë dhe të zbukurohen mijëra bunkerët e ndërtuar në Shqipëri me ngjyra të larmishme dhe me piktura të njohura shqiptare. Këto sugjerime janë shenjë e dashamirësisë për zhvillimin e turizmit në Shqipëri.

Një thyerje e akullit turistik me Kosovën

Pas turit në Shqipëri, grupi kinez kaloi në pikën kufitare të Morinës dhe nisi

turizmin edhe në Kosovë. Vendi i parë i qëndrimit ishte Prizreni. Turistët kinezë u ngjitën ndër të tjera edhe në kalanë e lashtë të qytetit duke parë panoramat e bukura me urën e lashtë mbi lumin që përshkon gjithë qytetin. Pastaj ata shijuan edhe qoftet karakteristike të bëra me mish viçi shumë të shijshëm të Kosovës. Përpara restorantit, një kosovar mysliman që dinte mirë anglisht

i përshëndeti dhe u rrëfeu atyre në anglisht për historinë e luftës në Kosovë, si dhe për të gjitha ato që ka parë gjatë kësaj lufte. Në Prishtinë pjesëtarët e grupit u pritën nga këshilltari i zyrës së Kinës në Prishtinë Ma Lihui me një darkë të këndshme të shtruar për ta. Z.

Ma e përshkroi turizmin e këtij grupi si thyerje të akullit turistik, sepse para këtij grupi në Kosovë nuk kishte ardhur asnjë grup turistik nga RP e Kinës.

Gjatë qëndrimit në Prishtinë grupi turistik kinez shëtiti edhe në bulevardin kryesor, pa ndërtesën interesante të Bibliotekës së qytetit dhe Pallatin e Rinisë, si edhe bëri një vizitë në muzeun e Prishtinës, ku panë “hyjneshë në front”, simbol i Prishtinës, duke u njohur me historinë e lashtë të Kosovës dhe me luftën e zhvilluar aty.

Ditën e fundit grupi shkoi për vizitë në Pejë, në grykën e Rugovës dhe në një kishë të lashtë mesjetare aty afër të mbrojtur nga trupat paqeruajtëse të Kombeve të Bashkuara në Kosovë.

Më 8 tetor në mëngjes grupi u largua nga aeroporti

i Prishtinës, duke përfunduar me sukses një tur interesant e të bukur vizitash në Shqipëri e Kosovë dhe duke i shprehur falënderime drejtorit të agjencisë turistike "Albania Express" Fatos Shtylla

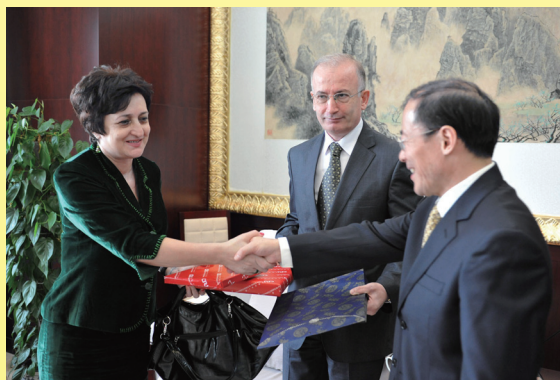
dhe shoferit të mikrobusit të bukur Reshat Sallaku, që dhanë një ndihmë shumë të madhe dhe ofruan shërbime jashtëzakonisht të mira gjatë kësaj aventure të këndshme turistike.

CRI, ndihmesë për marrëdhëniet shqiptaro-kineze

Më 3 nëntor u mbushën 70 vjet nga themelimi i Radios së Jashtme të Kinës. Në radhën e veprimtarive me këtë rast, zv.drejtori i kësaj Radioje Wang Yunpeng u takua me ambasadorin shqiptar në Kinë Kujtim Xhani dhe zonjën e tij.

Zoti Wang u shpreh në këtë takim se përkrahja e qeverisë kineze për Radion e Jashtme të Kinës ka qenë e madhe. “Kina

të ndryshme. Ndaj Radioja e Jashtme e Kinës përmbush këtë nevojë.”

Ai shtoi se seksioni i gjuhës shqipe është nga më të vjetrit në Radion e Jashtme të Kinës, me një histori 42-vjeçare.

është në një moment zhvillimi paqësor dhe, pas reformës e hapjes, kërkon tani ta njohë më tej botën dhe dëshiron bashkëpunimin e miqësinë me vende

Nga ana e vet, ambasadori Xhani shprehu kënaqësinë e

vizitës në Radion e Jashtme të Kinës:
 “Ndiem shumë i lumtur që vizitoj
 një institucion që ka shërbyer për
 marrëdhëniet miqësore tradicionale
 ndërmjet dy vendeve tona. Vetë mosha
 e departamentit të gjuhës shqipe,
 42-vjeçare, tregon bashkëpunimin tonë
 të gjatë. Është një tregues i kontributit të
 madh që CRI-ja ka dhënë në formimin e
 miqësisë midis dy popujve tanë. Vij në
 një kohë kur Radioja ka pasur ndryshime
 pozitive.”

këtë mandat të ri do të ketë përkrahjen
 e radios, dhe kjo “sepse punojmë për të
 njëjtin objektiv, për të rritur marrëdhëniet
 tona. Departamenti i shqipes është një
 urë lidhëse midis dy vendeve tona.”

Duke qenë se zoti Xhani ndodhet në
 mandatin e tij të dytë si ambasador në
 Pekin, ai u shpreh i bindur që edhe në

"Udhëtimi i kungfusë

përmes Kinës 2011"

Kungfuja, si një pjesë e rëndësishme përbërëse e kulturës kineze, ka një bazë të thellë historike dhe është zhvilluar mandej me kalimin e kohës. Ajo është bërë një nga simbolet e kulturës tradicionale kineze në arenën botërore.

Për të ngjallur interesin e të huajve ndaj kungfusë dhe, më gjerë, ndaj kulturës kineze, për të nxitur shkëmbimet ndërkulturore, si dhe për t'u krijuar nëpërmjet internetit një platformë ndërkombëtare atyre viseve në Kinë që janë të njohura për ushtrimin

e kungfusë, Qendra Mediatike e Rusisë dhe e Evropës Lindore pranë

Radios së Jashtme të Kinës që nga qershori 2011 ka nisur veprimtarinë në internet

"Udhëtimi i kungfusë përmes Kinës". Kjo

veprimtari është mbështetur nga Zyra

e Shtypit e Këshillit

të Shtetit të Kinës,

Ministria e Kulturës

e Kinës dhe nga

Drejtoria Kombëtare

e Turizmit. Në të kanë marrë pjesë

edhe shumë media qendrore kineze

dhe media të huaja me autoritet.

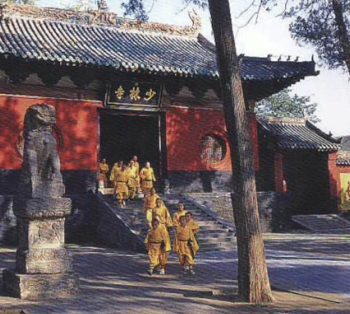
11 uebsajtet e gjuhëve të huaja,

A collage of ten images featuring various individuals. The images include: a man in a white shirt and dark pants performing a martial arts move; a man in a purple martial arts uniform and cap; a woman in a black and white patterned top; a man in a blue suit and tie; a woman in a black blazer; a man in a white shirt and tie; a man in a white shirt and tie; a man in a white shirt and tie; a man in a white shirt and tie; and a man in a purple martial arts uniform performing a pose.

të gazetarëve të huaj dhe i fituesve të konkursit “Talentet e kungfusë”. Pjesëmarrësit në këtë konkurs vendosën në uebsajtin e radios video me ushtrime të tyre dhe juria e përdoruesit e internetit votuan sërish për tre prej tyre, të cilët fituan kështu mundësinë për një udhëtim falas në qendrat e kungfusë në Kinë.

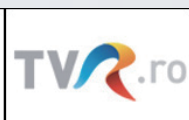
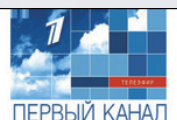
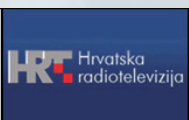

E kështu, gjatë tetorit të këtij viti tre “talente të kungfusë” dhe tetë gazetarë nga mediat partnere të Rusisë dhe të Evropës Lindore, duke përfshirë edhe dy gazetarët e Televizionit Shqiptar, Martin Lekën dhe Gazmend Agajn,

bënë një udhëtim gjysmëmujor në Kinë, duke vizituar qendrat e përzgjedhura të kungfusë për të ndier nga afër forcën tërheqëse të saj dhe për të dhënë njoftime lidhur me kulturën e kungfusë nga këndvështrimet e tyre.

Gjithashtu, së bashku me mediet partnere është xhiruar një film televiziv për kungfunë, i cili do të transmetohet në këto medie, që sa më shumë shikues të huaj ta njohin kungfunë kineze.

Intervistë me zotin Martin Leka, zv.drejtor i Përgjithshëm i RTSh-së

Zoti Leka, çfarë përshtypjesh ju ka lënë “Udhëtimi i kungfusë” që zhvilluat në disa provinca të Kinës?

Ka qenë një udhëtim surprizë, një udhëtim i këndshëm, informues, zbulues, një udhëtim i cili, siç kishte edhe titullin “Udhëtimi përmes kungfusë”, tregoi që edhe arti marcial i kungfusë është një mënyrë për të zbuluar Kinën, për të zbuluar të gjitha ato gjëra të

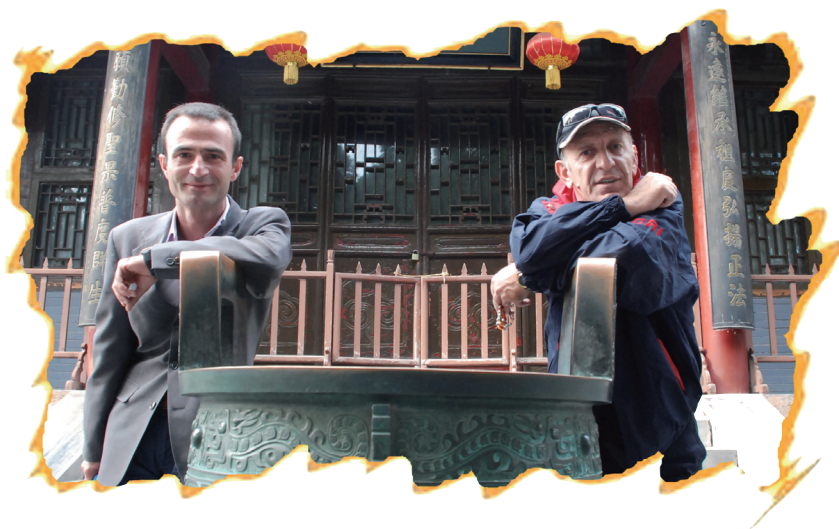
rëndësishme, atë kulturë, atë zhvillim që ka sot Kina.

Shumë njerëz e konsiderojnë Kinën si një shtet modern dhe fillimisht zgjedhin të vizitojnë Pekinin apo Shangain. Por, pas këtij udhëtimi në qendrat e kungfusë, çfarë mendoni ju për Kinën e vërtetë?

Sigurisht, Kina nuk është vetëm Pekini apo Shangai, Kina nuk është

vetëm Kina e zhvillimit të vrullshëm ekonomik, Kina nuk është vetëm dragoi i botës, por është Kina e kulturës, e traditës dhe e paraardhësve, të cilët kanë mundur të bëjnë atë çka është unike në botë. Kina gjithashtu është ajo pjesë e rëndësishme e botës, që kulturën e vet jo vetëm e zhvillon, por edhe e perfeksionon. Përmes kungfusë pamë që tradita nuk është thjesht një tabu, por ajo zhvillohet dhe pasurohet vazhdimisht. E pamë këtë në rajone të ndryshme që vizituam, ku në traditën e “kungfu-së

së grushtit” taiji apo baiji, janë zhvilluar shumë lloje të ndryshme. P. sh. në Dengfeng kishte disa lloje, në rajonin e Jiangzhou-t gjendeshin rreth 40 % të llojeve të “grushtit taiji”. Pra, tradita zhvillohet dhe këtu mendoj se gjenden edhe rrënjët e zhvillimit të sotëm të Kinës.

Si mendoni, a mund të ndikojë kultura e larmishme kineze për përhapjen e kungfusë në botë?

Ne pamë në disa vende jo vetëm kinezë që ushtronin kungfunë, por edhe të huaj. Për shembull, një danez

zhvillonte ushtrime me një lloj heshte dhe ai nuk dallohej nga kinezët. Po ashtu pamë një koreanojugor, i cili gjithashtu nuk dallonte në ushtrimin e tij nga një kinez. Pamë gjithashtu edhe mjaft të tjerë të huaj që studionin në shkollë dhe kjo tregon se kungfuja nuk është vetëm një sport i Kinës, por po bëhet një

traditë edhe në vende të tjera të botës.

Tani kungfuja ka filluar të përhapet edhe në Shqipëri, ku ka një qendër për të. Sigurisht është modeste, por mendoj se qoftë edhe ky udhëtim do të bëjë të mundur që, përmes zërit tonë, përmes lajmeve që do të shkruajmë, të sensibilizohet një numër i madh njerëzish për këtë art, që unë nuk do ta quaja thjesht një art marcial, por art dhe kulturë të popullit kinez. Kungfuja nuk është

thjesht një sport, por është një kulturë e cila pasuron shpirtin, muskujt dhe mendjen e trupit të njeriut.

Ju keni qenë në disa prej qendrave kryesore. Sipas mendimit tuaj, cila është qendra më e madhe, më kryesore, e kungfusë në Kinë?

Do të veçoja, dhe e them me bindje, se Qendra “Wenshen” është më kryesorja ku zhvillohet tradita dhe kultura e artit të kungfusë. Në këtë qendër pamë shfaqje, takuam njerëz që e ushtronin këtë art, takuam

profesorë, trajnerë. Dhe e veçanta e taiji-së në këtë qendër është pikërisht butësia e grushtit. Po të përmendësh grushtin, mendja të shkon menjëherë te boksi. Por këtu është e kundërta. Kjo është pjesë e brendshme, është një lloj grushti që duket sikur del nga brenda, nga shpirti, të bën masazhin e organeve të brendshme, të mendjes, të trupit. Është kaq i butë, sa duket sikur vetëm dora është e mbledhur grusht, por nuk mund të jetë një grusht. Është kaq e ëmbël, është kaq e butë,

sa të bën ta admirosh menjëherë.

Dua të veçoj ushtrimin me armë të ndryshme, që nga shpatat, thikat, heshtat, shkopinjtë etj., dhe mund të them me bindje se ky është një art i vërtetë, pasi edhe armët, që sot janë për njeriun të urryera, në dorën e ushtruesve të artit të taiji-së duken si lule.

Unë mendoj se këtë sport duhet ta mësojnë dhe ushtrojnë të gjithë. Në Shqipëri, me ndihmën e popullit kinez, edhe ky sport do të ketë ndikimin e vet.

Si mund të përhapet konkretisht kungfuja kineze në Shqipëri?

Sigurisht, puna e parë jona është informimi, sensibilizimi i opinionit publik për këtë lloj sporti. Puna tjetër është që, në bashkëpunim me Radion e Jashtme të Kinës, duhet të sensibilizojmë nëpërmjet medieve, siç bëri CRI-ja, një opinion sa më të gjerë

publik, të sensibilizojmë një numër të madh tifozësh për këtë art marcial. Duhet gjithashtu të gjejmë mënyrën që trajnerë kinezë të kungfusë të vijnë në Shqipëri apo shqiptarët të vijnë të trajnohen në Kinë.

Dhe së fundi, a mund të bëni një thirrje për të gjithë shqiptarët që duan të mësojnë kungfunë kineze?

Duhet ta ushtroni këtë art kinez, duhet të jeni të bindur që, duke e ushtruar këtë lloj arti, do t'i

bëni mirë në radhë të parë shëndetit, pastaj mendjes. Do të bëni të mundur që ta ndieni veten moralisht dhe shpirtërisht më të qetë, më të sensibilizuar, duke qenë e mundur që të gjitha detyrat e ditës, të punës, të jetës, t'i kryeni më mirë. Është një sport që të bën ta shijosh jetën me të gjitha të mirat e saj. Është një mundësi që të jep forcë shpirtërore, forcë morale, por të jep edhe forcë fizike.

Intervistë me gazetarin e RTSH-së Gazmend Agaj

Gjatë qëndrimit në Kinë ju patët mundësinë të njihni kungfunë e vërtetë kineze. Ku ndryshon ajo nga çfarë dinit apo kishit parë më herët?

Përpara se të vija në Kinë për ta njohur

kungfunë, kisha lexuar, kisha parë nëpërmjet ekranit të televizorit, por nuk kisha shumë informacione. Shtoj këtu edhe një shoqatë të arteve marciale që kisha vizituar në Tiranë, por kungfuja e vërtetë

ndodhej këtu në Kinë. Dhe përmes këtij udhëtimi në distriktet që ne vizituam, unë njoha më mirë edhe

taktikat e kungfusë, si për shembull nga ndryshonte kungfuja taiji nga baiji apo me kungfunë "Shaolin". Pra kishte taktika, drejtime të ndryshme e gjithashtu edhe mjete të ndryshme të përdorura nga ushtruesit e kungfusë.

Në Evropë shumë njerëz e konsiderojnë kungfunë kineze si një lloj sporti, a je dakord me këtë opinion?

Në fillim edhe unë kështu e kisha menduar kungfunë, si sport. Por tani jam plotësisht i bindur që kungfuja është më tepër një art marcial, një art i Kinës, jo sport. Dhe

kjo duket nga mënyra se si ushtrohet ky art marcial, nga armët që mbajnë në duar. Shikon që çdo gjë

është shpirtërore, çdo veprim buron nga brenda. Gjithashtu fytyrat e tyre tregojnë një lloj serioziteti, korrektësie. Pra, ka diçka më shumë se sporti.

Janë disa lloje kungfush në Kinë, cila ju ka tërhequr më shumë?

Më kanë tërhequr lëvizjet e trupit gjatë ushtrimit të taijisë, butësia, lëvizjet e lehta. Taiji-a është një kurim për

organet e brendshme, një masazh që bën mirë.

Si mund të përhapet në Shqipëri kultura e kungfusë?

Së pari me shkrimet dhe programet që unë do të realizoj. Por gjithashtu do të vizitoj edhe një herë shoqatën e kungfusë në Tiranë, të cilëve do t'ju dorëzoj të gjitha materialet që kam mbledhur për ta përhapur kungfunë në të gjithë Shqipërinë.

Ku dhe kur të na dëgjoni

Rajoni	Ora e Tiranës		Frekuenca (KHz)	Valë të mesme (m)	Valë të shkurtra (m)
	Koha e zakonshme	Koha verore			
Shqipëri	17:00-18:00		1215	247	
Evropa	20:00-21:00	21:00-22:00	6020	-	49.83
	22:00-22:30	23:00-23:30	6145	-	48.82

Programi i rubrikave

Ditë e javës		Rubrikat		
E hënë		Tema e ditës: Ekonomi	Enciklopedia e Kinës	
E martë		Tema e ditës: Kulturë		
E mërkurë		Tema e ditës: Ekonomi		
E enjte		Tema e ditës: Turizëm		
E premte		Tema e ditës: Jeta shoqërore		
E shtunë		Tema e ditës: Ekonomi		
E diel		Tema e ditës: Thelbi i javës	Muzikë	

Përgatitën:

Kryeredaktore: Wang Lei

Redaktore përgjegjëse: Zhai Huailu

Redaktor : Artan Goga

Autorë : Leftion Peristeri

Çang Çuo Zhai Huailu

Jiang Lei

Faqesë : Ma Hongmei